

UITERLIJK EN GEDRAG IN DE BIJSTAND

Bij het Steunpuntkan iedereen gratis terecht met vragen over de sociale zekerheid, voorzieningen, werk en re-integratie. Vrijwilligers staan mensen met raad en daad terzijde. Zij behartigen hun belangen en helpen duidelijkheid te scheppen en problemen aan te pakken. Zoals gebeurde in de onderstaande situatie.

Dirk Elzinga is 28 jaar en zit sinds een jaar in de bijstand, de WWB. Hij is daarin terechtgekomen nadat hij korte tijd een WW-uitkering heeft gehad. Dirk is door de gemeente in een re-integratietraject geplaatst om zijn kansen op een baan te vergroten. Het traject wordt uitgevoerd door een re-integratiebedrijf. Dirk heeft een werkcoach die hem begeleidt en tips geeft. In het laatste gesprek met deze coach kreeg Dirk te horen dat hij er onverzorgd uit ziet. De coach vindt dat Dirk zich zo niet kan vertonen bij sollicitaties, hij moet zijn haar laten knippen en nette kleding aandoen. Als Dirk dit niet doet dan krijgt hij als straf een korting op de uitkering.

Dirk schrikt van dit dreigement. Hij heeft lang haar en dat wil hij zo houden. En hij draagt makkelijke kleding waarin hij zich prettig voelt, maar shirt en spijkerbroek zijn niet smerig en stinken niet. Dirk wil geen gedonder en geen korting krijgen op de uitkering. Maar hij is het niet eens met het oordeel van de coach. Kan de coach hem zomaar een straf opleggen?

Dirk leest in de krant dat er een spreekuur van vrijwillige hulpverleners is waar je met problemen rond de uitkering terecht kunt. Hij gaat op bezoek bij het spreekuur en vertelt daar over het gesprek met de coach. De spreekuurhouder reageert dat de coach zelf niet een korting op de uitkering mag geven. De coach kan zijn oordeel doorgeven aan de gemeente. De gemeente moet eerst onderzoeken of er voldoende reden is om een straf te geven. Het gaat er dan om of Dirk willens en wetens niet wil meewerken aan zijn re-integratie en sollicitaties verknalt door er onverzorgd uit te zien. De gemeente moet de situatie van Dirk zorgvuldig bekijken en aantonen dat Dirk bewust zijn kansen op werk verkleint. Daarmee moet de gemeente voldoen aan wat heet 'de algemene beginselen van behoorlijk bestuur'. De spreekuurhouder voegt er aan toe dat het kabinet van plan is om de regels voor gedrag en uiterlijk van bijstandsgerechtigden bij sollicitaties strenger te maken. Maar dat zijn nog voornemens en de Tweede en eerste Kamer besluiten hierover.

De coach mag van Dirk verlangen om zich in gesprekken met werkgevers goed te presenteren en er verzorgd uit te zien. Dirk heeft recht op lang haar, maar kan er wel op letten dat het verzorgd is. En voor een sollicitatie is het goed dat Dirk zijn rafelige spijkerbroek even omwisselt voor een nettere broek. Als hij hiertoe bereid is dan is er niets aan de hand en heeft de coach geen enkele reden om Dirk onder druk te zetten. Werkcoaches behoren met hun klanten op zoek te gaan naar een gezamenlijke afspraak en moeten niet met dreigementen schermen. Bovendien gaat het vaak om heel persoonlijke oordelen van de coaches: de ene vindt een kapsel met paars haar en veel gel mooi staan, de ander vindt het maar niks. Dirk geeft aan dat hij best wel wat aan zijn kleding wil doen en op zijn haar wil letten. Dat zal hij in een volgend gesprek met de coach zeggen. Mocht de coach nog moeilijk doen dan zal Dirk dat aan het spreekuur melden. De spreekuurhouder kan dan met Dirk mee voor een gesprek met z'n drieën of er kan een klacht worden ingediend.